

ต้นจิก (*Barringtonia acutangula* (L.) Gaertn.)

ต้นจิกหรือ มุจลินท์นี้ แท้จริงเป็นชื่อของพญานาคตามพระพุทธรูปประวัติ ซึ่งล้อมพระพุทธรูปไว้เป็นวงถึง 7 รอบ แต่ปรกพระพุทธรูปป้องกันฝนที่ตกหนักต่อเนื่องมาแล้วหลายวัน ขณะที่พระพุทธรูปเจ้าทรงบำเพ็ญเพียรได้ต้นจิก ต่อมาเมื่อมีผู้คิดประดิษฐ์พระพุทธรูปขึ้นภายหลัง จึงได้ประดิษฐ์พระพุทธรูปปางนาคปรกขึ้น และเรียกต้นจิกไปตามชื่อของพญานาค คือ มุจลินท์

จิกหรือมุจลินท์เป็น พันธุ์ไม้สกุล (Genus) *Barringtonia* ในวงศ์ (Family) *Lecythidaceae* เป็นไม้ต้นขนาดกลาง กิ่งคดงอ ใบติดเวียนกันเป็นกลุ่มตอนปลายๆ กิ่ง มีใบสีเขียว ออกแดงเรื่อๆ เป็นรูปหอกเนื้อเนียน ก่อนข้างกว้างแล้วค่อยๆ เรียวไปทางโคนก้าน ออกดอกสีแดง เกสรผู้จะมีมากมายในแต่ละดอก กลีบดอกสั้น ๆ มี 4 กลีบ หลุดร่วงอย่างรวดเร็ว หลอดท่อรังไข่ยาวยื่นออกมามาก มีผลกลม ยาว ยาวประมาณ 2.5 ซม. มีสันเป็นคลื่นที่ ๑ ๑ สีเหลือง ปลายผลจะยังคงมีกลีบรองดอกติดอยู่ให้เห็น

เราจะพบจิกได้ทั่วไปในภาคตะวันออกและภาคกลางของอินเดีย ตลอดถึงจนถึงเอเชียอาคเนย์ ในไทยนั้นจะมีขึ้นทั่วประเทศ ในที่ที่ค่อนข้างชื้น เช่นชายห้วย หนอง แม่น้ำ เป็นพันธุ์ไม้สะเทินน้ำสะเทินบกได้ดี และมีชื่อเรียกต่าง ๆ ตามถิ่นที่อยู่ เช่น จิกน้ำ จิกบก กระโนทุ่ง กระโดนน้ำ ตอง กระโนสร้อย มุ่ยตาย และลำไฟ เป็นต้น เราสามารถขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ดหรือตอน ใบอ่อนมีรสฝาดเล็กน้อย ใช้รับประทานได้ รากของต้นจิกมีฤทธิ์เป็นสมุนไพร แก้โรคลมต่าง ๆ เรานิยม ปลูกไว้ตามชายน้ำ เพื่อกันตะลิ่งพัง อาศัยร่มเงา ปลูกเป็นไม้ประดับ และใช้รับประทานกันทั่ว ๆ ไป